

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 733
van **ILSE MALFROOT**
datum: 7 juli 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE,
WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) - Projecten en slaagkansen

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) ontving 40 miljoen euro van de Vlaamse overheid. Mede hierdoor steeg de slaagkans binnen de projecten fundamenteel onderzoek, in vergelijking met voorgaande jaren, tot 22,5 procent. Het FWO streeft naar een slaagkans van 33 procent, de internationale standaard.

Het FWO ontvangt een toelage van de Vlaamse overheid voor fundamenteel onderzoek, klinisch onderzoek, strategisch basisonderzoek en onderzoeksinfrastructuur met een kostenplaatje van 281,6 miljoen euro in 2019. Transparantie over de toekenning van een FWO-beurs lijkt gezien dit kostenplaatje, betaald door de belastingbetaler, geëgitimeerd.

Daarnaast geeft de minister in haar antwoord op schriftelijke vraag nr. 527 van 23 april 2020 van Caroline Gennez aan dat zij een FWO-oproep gelanceerd heeft voor wetenschappelijk onderzoek rond COVID-19. Daarvoor werd 2,5 miljoen euro vrijgemaakt. Het antwoord van de minister luidde als volgt: "Dit onderzoek zal ook gericht zijn op de ontwikkeling en testen van vaccins of antivirale middelen, immunologische testen etc. De oproep werd afgesloten en de ingestuurde voorstellen worden nu geëvalueerd door het FWO, midden mei kunnen de onderzoeken opgestart worden."

1. Hoe evalueert de minister de lage slaagkansen binnen de FWO-projecten?
2. Hoe beoordeelt de minister, gezien een slaagkans van 22,5 procent van personen aangeworven met een FWO-beurs, de evaluatieprocedure voor de toekenning van een beurs? Op basis van welke criteria beoordeelt het FWO of iemand in aanmerking komt voor een onderzoeksbeurs?
3. Zijn de onderzoeken gericht op de ontwikkeling en het testen van vaccins ondertussen opgestart?

Graag een overzicht van de goedgekeurde projecten, met financiering en finaliteit van het onderzoek.

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 733 van 7 juli 2020

van **ILSE MALFROOT**

1. Het FWO financiert de meest excellente onderzoekers en onderzoeksgroepen op basis van een interuniversitaire competitie. Het is dit excellentiebeleid van het FWO dat de voorbije decennia zeer consequent werd gevoerd, dat er mede toe heeft geleid dat Vlaamse onderzoekers en de Vlaamse onderzoekswereld in het algemeen kan meespelen op het allerhoogste internationale niveau. Het is bijvoorbeeld geen toeval dat zowat alle ERC-beurshouders vandaag of in het verleden gefinancierd werden door het FWO. Dat de Vlaamse onderzoekswereld vandaag een gegeerde partner is binnen allerlei internationale samenwerkingsverbanden is net terug te brengen tot dit excellentiebeleid en de grote dynamiek die in de Vlaamse onderzoekswereld heerst. Het FWO zal ook naar de toekomst toe onder geen beding raken aan dit excellentiebeleid, wat trouwens ook niet de vraag is uit het onderzoeksveld.

Deze dynamiek betekent ook dat een grotere groep van onderzoekers zijn kans waagt bij het FWO, wat positief is, maar wat tegelijkertijd ook een grote uitdaging vormt voor o.a. de slaagcijfers. Binnen het FWO is hier dan ook een heel traject afgelegd, waarbij enerzijds de procedures en instroom werd geoptimaliseerd en anderzijds een groeitraject werd uitgestippeld om de druk op de slaagkansen te verminderen.

Sinds 2005 stellen we zonder onderbreking een substantiële toename vast van het aantal aanvragen, voor de onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek betekende dit in een stijging van 73% in 2017 t.o.v. 2005. Het is logisch dat de slaagcijfers te lijden hebben onder deze toenemende aanvraagdruk.

Door de extra investering in wetenschappelijk onderzoek door de Vlaamse regering van 30 miljoen euro in 2017 stegen de slaagkansen voor de projecten van 16 naar meer dan 20 procent. In 2019 steeg dit cijfer verder naar 22,54% dankzij een bijkomende injectie van 40 miljoen euro.

De aanvraagmassa bleef in 2019 echter eveneens zeer hoog. Zo waren er 1358 projectaanvragen fundamenteel onderzoek, met name een stijging van iets meer dan 99% oftewel net geen verdubbeling van het aantal aanvragen t.o.v. 2005.

Daarnaast heeft het FWO werk gemaakt van een aantal hervormingen, waardoor de concentratie van middelen bij een aantal onderzoeksgroepen, wordt afgeremd. Het is de bedoeling om ook de volgende jaren te blijven inzetten op het reeds gestarte groeitraject en tegelijkertijd erover te waken dat enkel de meeste excellente onderzoekers de weg naar het FWO vinden, zodat vraag en aanbod beter op elkaar worden afgestemd.

2. *Deze vraag wordt beantwoord op basis van de gegevens m.b.t. de onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek en wordt er abstractie gemaakt van de vermelding "personen aangeworven met een FWO-beurs" in de vraag. Ter info de slaagcijfers voor de FWO-mandaten in 2020 (de cijfers i.v.m. de oproep voor onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek hebben betrekking op de oproep van 2019 aangezien de evaluatieronde van 2020 nog volop aan de gang is):*
 - 25,9% postdocs junior;

- 24,6% *postdoc senior*;
- 31,6% *predocs (fundamenteel onderzoek)*;
- 34% *predocs (strategisch basisonderzoek)*.

De evaluatieprocedures en modaliteiten van het programma voor onderzoeksprojecten fundamenteel onderzoek werden in 2019 ingrijpend gewijzigd. Zo kwam er een opsplitsing tussen junior- en senioronderzoeksprojecten om onderzoekers doorheen hun ganse carrière uitzicht te bieden op onderzoeksfinanciering. Daarnaast worden mogelijk externe referenten niet langer door de aanvrager gesuggereerd, maar door het FWO zelf aangeschreven. Bovendien kunnen aanvragers reageren op de commentaren van de externe en interne evaluatoren door middel van een wederwoord (rebuttal).

Het FWO beschikt voor de fundamentele kanalen verder over 31 evaluatiepanels. In totaal gaat het om vele honderden (inter)nationale experts, waarbij de meerderheid van deze panelleden geen Vlaamse affiliatie heeft en dus ook onder het huidige systeem zelf geen aanvragen kan indienen. Daarnaast maakt het FWO ook gebruik van expertenrapporten aangeleverd door internationale experts buiten het panel. Dit alles samen leidt tot een rangschikking en een financieringsbeslissing, waarbij strenge "conflict of interest"-regels worden gehanteerd.

De evaluatieprocedure van de onderzoeksprojecten kan in het kort als volgt omschreven worden:

- De aanvraag wordt aan een aantal externe referenten ter evaluatie voorgelegd en resulteert in een extern evaluatierapport.
- De aanvraag wordt aan een aantal leden van het betrokken expertpanel ter evaluatie voorgelegd en resulteert in een intern evaluatierapport.
- Rebuttal: De onderzoeker kan reageren op de bemerkingen van de externe referenten en interne evaluatoren (leden FWO-expertpanels).
- De FWO-expertpanels buigen zich over de aanvragen.
- De expertpanels formuleren een voorstel tot toekenning en brengen verslag uit aan de raad van bestuur.
- De raad van bestuur neemt de finale beslissing tot toekenning.
- De aanvragers krijgen nadien feedback over deze beslissing.

Als minister van wetenschap ben ik tevreden over de strenge maar noodzakelijke screening van onderzoeksprojecten, door te ijveren voor dit excellentie principe. De gemiddelde slaagkans van 22,5% kan dus deels verklaard worden door de toenemende aanvraagdruk. Nogmaals, door het excellentie principe kunnen we ervan uitgaan dat enkel de beste projecten worden ondersteund. De voorbije jaren is er door de Vlaamse Regering reeds bijkomende financiële impulsen gegeven aan het FWO om het fundamenteel onderzoek in Vlaanderen te ondersteunen en versterken.

3. In de context van de COVID-19-crisis heeft het FWO het nodige gedaan om op korte termijn maatschappelijk impact te genereren bij het aanpakken van de huidige crisis d.m.v. het lanceren van een COVID-19-oproep voor onderzoeksprojecten. De doelstelling van deze oproep was om een bijdrage te leveren aan de beoogde oplossingen en implementeerbaarheid/impact in de klinische praktijk en/of de volksgezondheid op korte tot middellange termijn voor het management van de COVID-19-pandemie en bijgevolg urgente wetenschappelijke vragen in verband met deze aanpak te helpen oplossen. Deze oproep was dan ook complementair aan de FWO-oproep junior- en senioronderzoeksprojecten en richtte zich uitsluitend op onderzoek dat onmiddellijke financiering nodig had omdat het uitgevoerd wordt in het kader van de heersende pandemie en dus niet terecht kon in het kader van de reguliere oproep fundamenteel onderzoeksprojecten. De korte tijdsduur en beknopte vorm van de oproep trachtte tegemoet te komen aan het dringende en tijdelijke karakter van het uit te voeren onderzoek.

Gelet op het urgente karakter van de aanpak van de crisis heeft het FWO getracht om zo snel mogelijk deze oproep te lanceren. . In april werd de oproep gelanceerd en in mei konden de projecten al starten!

Conform de vooropgestelde tijdslijn werden de resultaten van de COVID-19-oproep van het FWO werden op 22 mei 2020 bekendgemaakt: <https://www.fwo.be/nl/actueel/nieuws/fwo-kent-euro-25-miljoen-toe-aan-onderzoek-rond-covid-19/>

Op basis van het beschikbare budget konden er 9 (hoogst gerangschikte) onderzoeksprojecten gefinancierd worden). Deze negen onderzoeksconsortia kunnen gedurende 1 jaar rekenen op financiële ondersteuning om onderzoek uit te voeren in het kader van COVID-19. Het gaat hier over projecten met een urgent karakter, variërend van onderzoeken rond de doodsoorzaak van COVID-19-patiënten en het voorspellen van komende pieken tot het ontwikkelen van een mobiele app voor het voorkomen en beheersen van het virus.

Het overzicht van de gefinancierde onderzoeksprojecten is terug te vinden op: <https://www.fwo.be/media/1024032/resultaten-covid19-call.pdf>.

Project nummer	Titel	Requested Budget
G0G4220N	Are SARS-CoV-2 specific antibodies a correlate for protection?	236 770,00 €
G0G1920N	A framework for repetitive large-scale citizen science surveys to inform health policy quickly during different stages of the COVID-19 pandemic	300 000,00 €
G0G4720N	Calming the storm: treating hypercoagulability and hyperinflammation in patients with COVID-19	300 000,00 €
G0G4920N	Prophylaxis of at risks persons with an ultrapotent SARS-CoV-2-neutralizing antibody	288 637,00 €
G0G5820N	Testing & optimising a mobile app in Belgium for the prevention and management of COVID-19 infections	227 330,00 €
G0G2920N	RESTORE: REalistic forecaSTing, cOntrol and pREparedness for coming COVID-19 waves	298 500,00 €
G0G2620N	Minimal Invasive Autopsy to Study Cause of Death, Contributing Conditions and Pathophysiology in Deceased COVID-19 patients	111 808,53 €
G0G4820N	Development and use of relevant hamster and mouse sars-cov-2 infection models to aid in the design of therapeutic and prophylactic options for covid-19	300 000,00 €
G0G4520N	COVID-Trace: from tracking virus-host interactions at the single-cell level to tracing cellular markers for clinical patient stratification.	300 000,00 €